

se je seveda oblast vmešala. Štiri teh prekupčevalcev je zamogla roka pravice zaslužiti in sodniji izročiti. Obsojeni so bili na en do tri mesece ječe in vsak na 3000 kron denarne globe.

Nepošteni najditelj.

Maribor, 7. novembra. 15-letni J. S., trg. učenec na Bregu pri Ptujem našel je denarnico s 314 kronami. Fant je denar obdržal. Pokradel je pa tudi trgovcu Kasimirju nekaj sardin in drugega blaga. Mladi malopridnež bil je od okrožne sodnije na dva meseca ječe obsojen. To so posledice slabe vzgoje in prevelike prostosti mladine!

Tuberkulozni vojaki.

Naš umrlj prestolonaslednik je izustil pomenljive besede, da je človek najdragocenejši kapital države. Resnico tega izreka občutimo prav posebno sedaj v vojski, ko smo izgubili toliko tega kapitala.

Koliko ljudi je uničilo orožje, koliko ljudi so ugrabile bolezni! Stara izkušnja, ki bo obveljala tudi v tej vojski, pravi, da pogine v vojni mnogo več ljudi vsled bolezni, kakor vsled ran. In prav tako resnično je, da bo po končani vojski mnogo več ljudi trpelo na posledicah bolezni, kakor na posledicah ran. Število vojnih invalidov nas plaši, še bolj pa nas plaši misel, kako naj jih preiskrbimo.

Delancemožni invalidi vendar ne morejo ostati prepuščeni sami sebi! Treba je, da zanje kaj storimo. Saj so tudi del dragocenega kapitala države. Tu je torej treba ravnati tako, kakor z drugim kapitalom, kadar postaja pičel. Stediti je treba in rešiti, kar se še rešiti da. Tudi pri najmanjših stvareh je treba varčevati. Če uporabimo to pravilo pri človeku, je torej treba, da ne štedimo le s polnovrednim, temveč tudi z manjvrednim človeškim kapitalom, manjvrednim vsled bolezni in ran. Podvzitati se moramo, da ga ohranimo in zopet napravimo za polnovrednega člana človeške družbe. Pri ranjenih to vsakdo uvideva in v resnici dela država in privatna blagovornost že od pričetka vojske sem na to, da postanejo invalidi te vrste v ortopedični bolnišnicah in invalidnih šolah zopet delazmožni in polnovredni ljudje.

Drugeče pa je pri invalidih vsled bolezni. V večini so sicer, vendar se pri njih ne pozna na prvi pogled, da je vojska vzrok njihove invalidnosti. Tudi tu je treba državi še mnogo storiti, pa tudi človeška družba mora pomagati.

Med boleznimi zopet je tuberkuloza, ki povzroča v vojski največjo škodo. Že v mirnih časih velja načelo, da je tuberkuloza kuga, ki zahteva več žrtve kakor jih je kdaj zahtevala kaka vojska. Od davnih časov sem pa je znano, da se tuberkuloza po navadi pojavlja med 18. in 35. letom in da nje razvoj pospešujejo napori in pomanjkanja. Teh pa je v vojski več kakor preveč. K temu še pride, da se v ljudski vojski, pri množstvenih pozivih, h katerim nas je prisilila premoča sovražnika, ni moglo tako strogo izbirati vojakov in da so torej mnogi odšli na bojno polje, ki so imeli kali bolezni že v sebi in pri katerih je potem tuberkuloza izbruhnila v vojski.

Za te moramo skrbeti, ko se vrnejo!

Zanje moramo zgraditi zdravilišča. Kajti tuberkuloza je ozdravljiva, če omogočimo bolnikom, da bivajo dalj časa v zdravilišču. Toda še drugi namen nas vdi pri ustanavljanju takih zdravilišč za bolne vojake. Znano nam je, da razširjuje tuberkulozo izključno le bacil tuberkuloze, ki se v velikih množicah razplodi v pljučih bolnikov in ki ga ti s svojimi izmečki povsodi razpršuje po zraku. Z zrakom ga vdihajo drugi zdravi odrasli ljudje, posebno otroci, ki se tako okužijo s to nevarno boleznijo. Vsak jetičnik, ki ga nastanimo v zdravilišču, izgubi svojo nevarnost kot razprševalec bacilov, dokler ne ozdravi ali saj dokler se ni navadil tako postopati s svojimi izmečki, da ti ne škodujejo več bližnjikom.

Na vsem mora torej biti ležanje na tem, da se za vračajoče se vojake čim prej zgradi zadostno število zdravilišč. Ko mine enkrat vojska, nas bo navdajalo s posebnim zadoščenjem, da bomo v Avstriji, ki je doslej gledala boja proti tuberkulozi zaostajala za drugimi državami, imeli primerno število zdravilišč za tuberkulozne, kajti sedaj za vojake zgrajena zdravilišča bodo potem kot javna zdravilišča služila vsemu prebivalstvu. S tem se bo zmanjšalo število smrtnih slučajev za tuberkulozo, ako bo namesto četrte naših državljanov — kakor sedaj — umrla samo ena sedmina ali še manj in se bo podaljšala povprečna življenska doba v Avstriji.

Vse to lahko dosežemo, če se sedaj pohitimo z delom in če moralno in finančno podpiramo od naše vlade zasnovane naprave proti jetiki, ki jih ima izvesti „Avstrijska zveza za boj proti tuberkulozi“.

Dr. Crusius.

Razno.

Nepostavno „rekviriranje“. V zadnji številki smo objavili notico o tem vprašanju. Povedali smo, da se razni posamezni vojaki v zaledju, večinoma oficirske sluge potepajo po deželi in da „rekvirirajo“ na popolnoma nepostavni način pri nevednemu kmetijskemu prebivalstvu najrazličnejša življenska sred-

stva. Ker so danes na deželi večinoma le ženske doma, se takim ljudem seveda nikdo ne zoperstavi. Ženske se vstrašijo vojaške suknje. Vsled raznih odredb in razglasov in določil in prepovedi je kmetijsko ljudstvo itak dovolj zbegano. Na naš članek o tej stvari smo dobili od vseh strani priznanjevalna pisma in povsod se nam poroča od ednakih slučajih. Zato ponavljamo danes še enkrat, da posamezni oficirski sluga ali vojak sploh nima prav nobene postavne pravice do rekvizicije. Niti v sovražnikovi deželi ne sme posamezni vojak ničesar s silo, z grožnjami ali obljubami odvzeti. Mi smo popolnoma prepričani, da ravnotako vojaška kakor civilna oblast ne odobruje nastopanje takih posameznih vojakov, ki so seveda po našem mnenju večinoma od svojih „gospodinj“, od svoje „gnädige Frau“ na deželo poslani; posamezni vojaki kupujejo po „avtoriteti“ svoje uniforme tudi za nesramne prekupčevalce, za gostilničarje, branjevece in tudi zasebne ljudi. Prepričani smo torej, da nobena oblast tega počenja ne odobrava in da ga tudi noben pošten varuh cesarske postave ne more zagovarjati. To so izrastki sedanjega časa, ki se jih pa mora v javnem listu ožigositi, da ljudstvo ne izgubi slehernega zaupanja v postavu. Seveda, oblast tudi ni vsemogočna, posebno zdaj ne, ko je večina njenih organov poklicana v vojno službo. Zato pa je po našem mnenju velpotrebno, da ljudstvo podpira oblast z vsemi močmi in ji pomaga, da se taki nepostavni izrastki iztrebijo. Kdor bi torej po deželi to ali ono življensko sredstvo v vojaški obleki ali pa v civilu kupoval in pri tem s praznimi besedami „rekviriral“, tega naj se vpraša po njegovi postavni legitimaciji. Najbolje pa je, da se pokliče najbližnjega orožnika ali pa župana, ki boče potem gotovo red napravil. Postava velja za vse in ravno sedaj v teh grozovitih časih, ko ljudstvo za domovino žrtvuje kri in zdravje in imetje, se ne sme izgubiti zaupanja do postave!

12 milijard vojnega kredita je dovolil zopet nemški državni zbor skoraj ednoglasno.

Angleški minister Grey o trajanju vojne. „Vossische Zeitung“ poročala je pred kratkim: Angleški minister zunanjih zadev Grey se je izrazil napram nekemu nevtralnemu diplomatu: Angleška je v naporu svojih sil že prekoračila vrhunce. Stori la je več, kakor vsaka njenih zaveznic (?). Vojna bo trajala največ še eno leto; tako dolgo mora vsaka evropska država biti pripravljena na obrambo svojih življenskih interesov. — Tako govori glavni povzročitelj svetovne vojne sir Edvard Grey. Vprašanje je le, če se bodejo zgodovinski dogodki res dali vpogniti pod voljo tega krvoločnega Angleža.

O to je hudo: ta aprevizacija! Ljubljanski „Delavec“ piše: Vsa spehana je pritekla služkinja pred neko vojno prodajalno v Ljubljani. Roke je imela vse močnatne, pa jo vpraša znanka: „Ali imaš toliko dela, da si tako upehana?“ Služkinja ji potoži: „Glej“, pravi, „zamesila sem ravno doma kruh, buhtelnov pa že nisem mogla več dokončati; kar sredi dela sem morala teči sem, da ne zamudim kruha“.

Pred kitajsko-japonsko vojno? V zadnjem času se je pričelo javno po časnikih razpravljati o preteči vojni nevarnosti med Kitajsko in Japonsko. List „Russkoje Slowo“ pravi, da je Japonska resno odločena, v najkrajšem času pričeti s sovražnostmi proti Kitajski. Pod pretvezo, da pripravlja v Mandžuriji zimske manevre, izvršuje japonsko armadno poveljstvo bajje mobilizacijo. Obenem je opozicija japonske vlade v Petersburgu, da pod temi okolnostmi ne more več prodajati Rusiji vojnega materiala, ker ga rabi sama. Tudi so dobile japonske paroplovne družbe obvestilo, da naj ne sprejemajo več nadaljnjih zasebnih naročil, ker bo menda vse japonsko trgovsko brodovje rekvirirano v vojne namene. Te novice so pač jako razburljive za Rusijo in za vse naše sovražnike. Začetkom svetovne vojne se je Japonska na priliznjeno-izdajalski način pridružila našim nasprotnikom. Zdaj,

ko vidi, da so naši sovražniki v hudih skripicah, dela Japonska svoje lastne „kšefte“ in hoče pogoltniti najmastnejše kose kitajskega velikana. Lepo to ni, ampak zdravo! Krivoki izdajalci Japonci so pač dobri učenci Angležev in jih skoraj še prekosijo. Za nas je ta položaj seveda jako ugoden in se prav iz srca veselimo, da čutijo i naši sovražniki propalost izdajalstva!

Igralka tatvine obdolžena. Gospej Vidosovi Govedarici iz Mostarja bilo je, ko se je iz Celja v Zidani most peljala, 6 parov novih čevljev, nekaj ženske obleke in perila, kar je imela vse v neki škatli shranjeno, iz vagona ukraden. Sumi se, da je izvršila to tatvino zdaj na Laškem stanujoča gledališka igralka Ana Suchanek iz Hrvaške; ona se je namreč v istem oddelku kakor obkradena peljala in je drugi dan hotela na Laškem čevlje po smešno nizki ceni prodati. Orožniki so jo aretirali in okrožni sodniji v Celju izročili.

Veliki požar. V strojni hiši c. k. državne železnice v Müllneru pri Beljaku na Koroškem izbruhnil je ogenj, ki je vso poslopje vpepilo, tako da ima železnica za 110.000 kron škode. Komisija, ki je požarišče pregledala, je opazila, da je zmanjkalo nekaj transmisijkih jermenov. Sodi se, da je nekdo ta jermena ukradel in potem kočjo zažgal. Obdolžuje se tega zločina nekega strojnika Friderika Pacher, ki so ga orožniki zaprli.

Pazite na deco! V Zveinu na Koroškem padel je 3-letni sinček neke dekle, ki je medtem na polju delala, v gnojnišnico, katera ni imela ograje. Neki hlapec je videl pozneje otrokovo roko; potegnil je otroka iz gnojnice, ali bil je že mrtev.

Železnika nesreča. „Klagenfurter Ztg.“ poroča: Na doslej nedognani način skočilo je pri Lipi na Koroškem več vozov iz tira. Vlakovodja Jožef Hubmann padel je iz voza in pod vlak; odtrgalo mu je obe roki, tako, da je kratko nato umrl.

Zasebni vojno-poštni paketi se smejo naslednje pošiljati le na sledeče vojno-poštne urade in numerirane etapne poštne urade: št. 5, 5/III, 9, 11, 13, 14, 19, 19/II, 20, 20/V, 24, 26, 33, 35, 37, 38, 40, 42, 44, 47, 49, 51, 53, 55, 60, 63, 66, 68, 69, 76, 77, 79, 84, 85, 88, 90, 91, 92, 94, 95, 102, 103, 105, 107, 109, 110, 111, 113, 120, 125, 127, 128, 131, 133, 136, 137, 138, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 153, 155, 165, 167, 168, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 183, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 195, 195/II, 195/III, 200, 203, 207, 209, 212, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 232, 235, 237, 239, 240, 250, 252, 255, 256, 258, 259, 260, 262, 263, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 302, 303, 304, 306, 307, 312, 315, 316, 317, 318, 319, 324, 332, 334, 335, 336, 338, 339, 340, 352, 354, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 364, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 381, 382, 383, 385, 386, 387, 388, 388/II, 388/III, 389, 390, 371, 392, 393, 395, 396, 398, 399, 400, 400/II, 400/III, 401, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 412, 418, 419, 420, 421, 426, 428, 444, 444/II, 444/III, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 600, 602, 605, 607, 608, 609, 611, 612, 613, 630.

Grozna smrt slepega. V sv. Krištofu pri Celju stanujoči slepi rudar Miha Kranjc prišel je na progi v bližini Hrastnika pod brzovlak, ki mu je glavo popolnoma razbil in od trupa ločil, istotako pa desno roko in nogo odtrgal. Njegov spremljevalec in vnuk Johan Kranjc bil je tudi precej poškodovan.

Izvršena smrtna obsodba. V Sarajevu vršila se je dne 30. oktobra pred trdnjavske kot vojnim sodiščem prekosodna razprava zoper kmetovalca Pavla Vujičić iz okraja Foča zaradi zločina veleizdajstva po § 334c v. k. p. Obtoženec je bil po § 444 v. k. p. na smrt na vislicah obsojen. Po potrdilu sodbe po c. in k. trdnjavskemu poveljniku bil je obtoženec drugi dan na dvorišču garnizijske sodnije od krvnika Seyfrieda obešen.